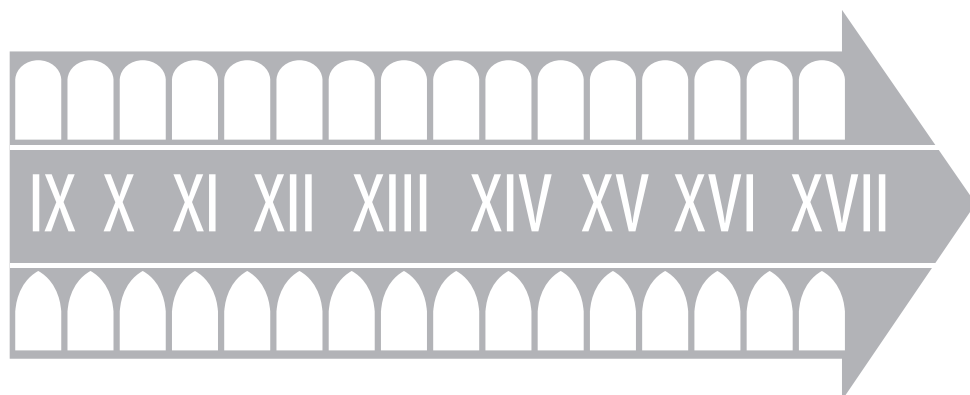

1. Charakterystyczną cechą kościołów romańskich jest łuk półkolisty, a kościołów gotyckich – łuk ostry. Zaznacz na osi czasu trwanie każdej z epok stylistycznych: w tym celu pokoloruj okna romańskie nad osią, w przedziale, w którym występował ten styl, a przedział, w którym występował styl gotycki zaznacz kolorując okna gotyckie pod osią.

romanizm

gotyk

CIEKAWOSTKA:

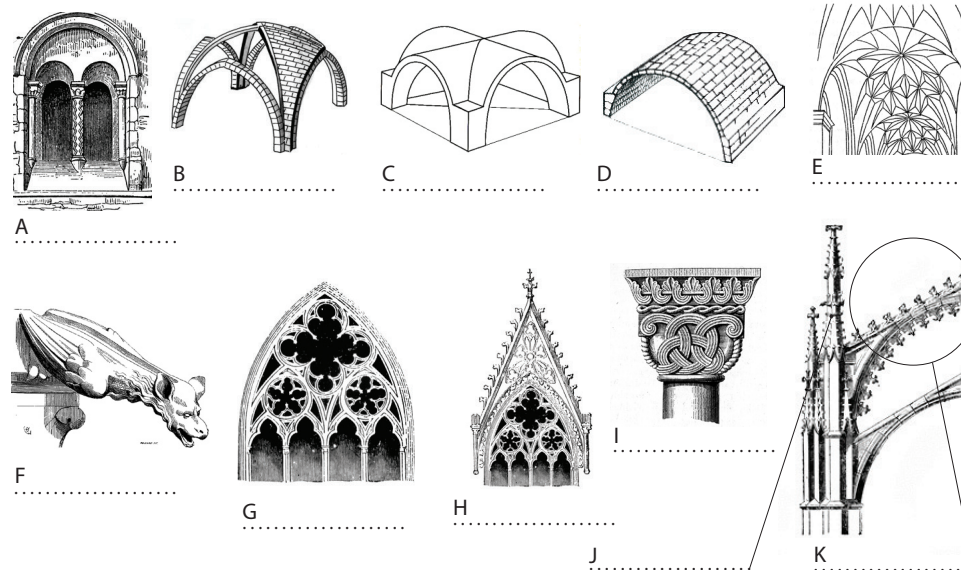
Nazwa romanizm powstała dopiero w XIX wieku. Ówczesnym historykom elementy romańskich budowli – łuk półkolisty, sklepienie kolebkowe, absydy – kojarzyły się z architekturą antycznych Rzymian – i stąd nazwa.

Z kolei słowo gotyk pochodzi z czasów renesansu – oznaczało sztukę Gotów, a więc barbarzyńską, brzydką. Jak widzisz, nie wszystko co dziś nam wydaje się piękne, zawsze było tak odbierane. I odwrotnie

2. Korzystając z nowo zdobytej wiedzy, wpisz do tabeli zjawiska, wynalazki, wydarzenia, które miały Twoim zdaniem wpływ na architekturę średniowieczną. Następnie podpisz rysunki przedstawiające elementy architektoniczne i dopasuj je do romanizmu lub gotyku wpisując odpowiednie litery w tabelce.

romanizm	gotyk
wypisz cechy charakterystyczne stylu:	wypisz cechy charakterystyczne stylu:
rozpoznane elementy charakterystyczne: (wpisz odpowiednie litery rysunków poniżej)	rozpoznane elementy charakterystyczne: (wpisz odpowiednie litery rysunków poniżej)

Hasła do uzupełnienia: biforium, kolebka, kapitel z plecionką, łuk przyporowy, maswerk, sklepienie krzyżowe, sklepienie krzyżowo-żebrowe, sklepienie kryształowe, pinakiel, rzygacz, wimperga

3. Średniowieczni budowniczowie nie mieli specjalnych urządzeń mierniczych. Nikt jeszcze wtedy się nie posługiwał ujednoliconymi jednostkami miary jak metr czy mila. Do wytyczania planu budowli, sprawdzania, czy ściany są proste wykorzystywano matematykę. Aby wyznaczyć kąt prosty w średniowieczu wystarczyło mieć sznurek z 12 węzłkami, zawiązanymi w równych odstępach od siebie. Z takiej „linijki” układało się trójkąt pitagorejski, czyli taki, którego stosunek długości boków wynosi 3:4:5.

Na rysunku trójkąta rozmieść odpowiednio węzłki, by zgadzały się wymiary trójkąta pitagorejskiego.

CIEKAWOSTKA:

W średniowieczu plan budynku mierzono i wytyczano za pomocą „prętów”, sznurków i kołków. Każda budowa miała sobie właściwy pręt, który był traktowany jak jednostka miary. Wykorzystywano też cyrkiel (dużo większy, niż ten używany w szkole) i węgielnicę. Nazwa tego ostatniego przyrządu pochodzi od węgla, czyli narożnika budynku. Węgielnicy używa się w geodezji i murarstwie. Służy do wytyczanie kątów prostych. Ta średniowieczna ma kształt litery L.

ODKRYJ GRĘ „SZALONY KONSERWATOR”

i zostań konserwatorem wspaniałych zabytków architektury!

Zabłyśnij nowo zdobytą wiedzą.

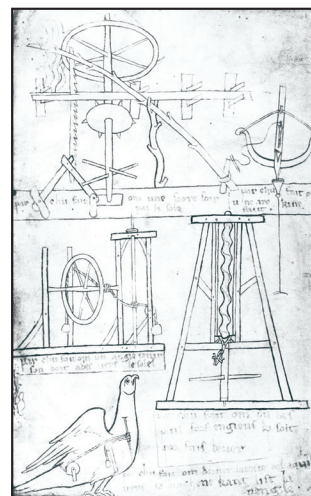
Gra jest w pełni darmowa.

Więcej na: www.ma.wroc.pl/edukacja427.html.

Dostępna też jako aplikacja na telefon.

4. Czy zastanawialiście się, skąd czerpiemy informacje o dawnych stylach i sposobach budowania? Nie tylko z samych zabytków pozostałych do naszych czasów. Zachowały się również przekazy pisane autorstwa architektów i budowniczych, które są dla historyków bezcennym źródłem wiedzy. Oto jedno z takich źródeł – niezwykle notatnik Villarda de Honnecourt, francuskiego architekta z okresu gotyku. Przyjrzyj się jego rysunkom i spróbuj opisać co przedstawiają. Zastanów się czemu mogły służyć poszczególne ilustracje.

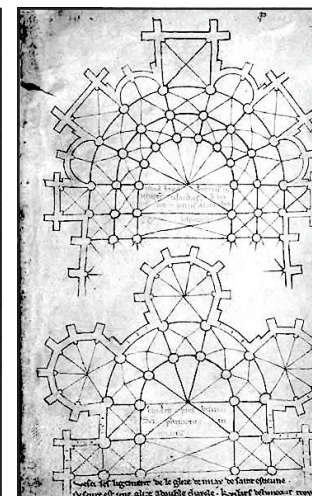
FOLIO 5(v)

Co przedstawia?

.....
.....

Czemu służył?

.....
.....

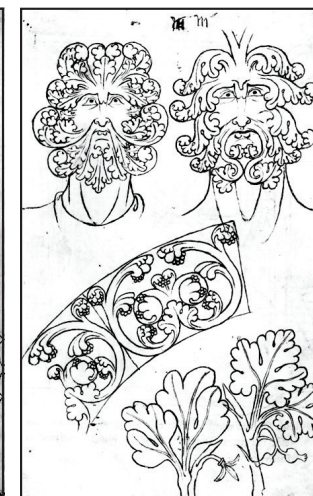
FOLIO 15(r)

Co przedstawia?

.....
.....

Czemu służył?

.....
.....

FOLIO 22(v)

Co przedstawia?

.....
.....

Czemu służył?

.....
.....

Czy znasz inne traktaty, księgi, notatki architektów i konstruktorów z dawnych epok?

.....
.....

CIEKAWOSTKA:

Stare, ręcznie pisane księgi, tzw. manuskrypty (łac. liber manu scriptum – księga napisana ręcznie), nie mają takiej numeracji jak dzisiejsze książki drukowane. Badacze dla ułatwienia swojej pracy numerują kolejne karty kodeksu określane słowem folio (łac. folium – liść, karta), zaznaczając czy dany tekst lub ilustracja znajdują się na jego przedniej stronie – zwanej recto (stąd r), czy tylnej, zwanej verso (czyli v). Na końcu strony recto umieszczano słowo verte, jeśli reszta tekstu znajdowała się po drugiej stronie karty.

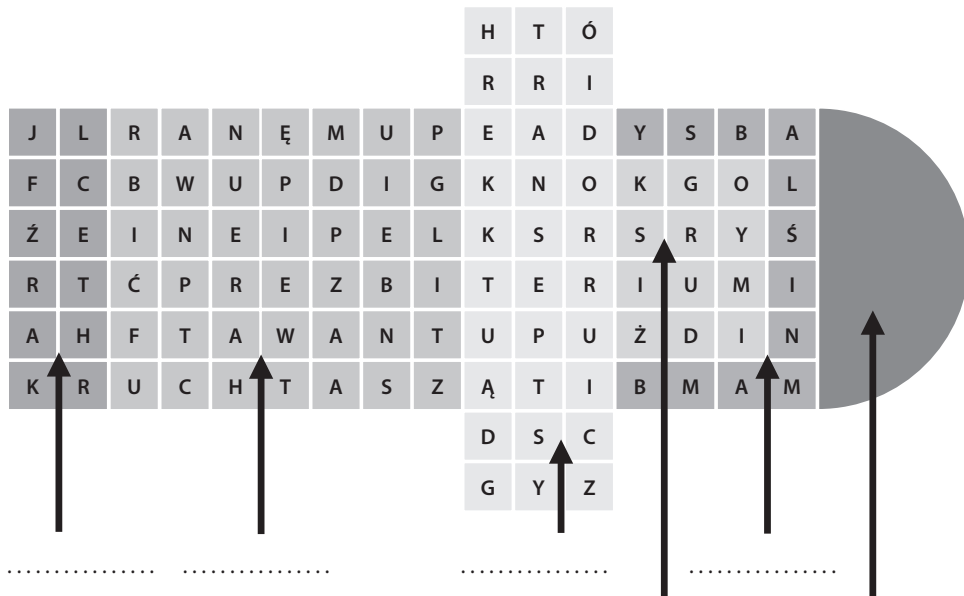

5. Plan średniowiecznego kościoła miał często kształt krzyża łacińskiego. Kościół taki składał się z określonych części takich jak:

NAWA, TRANSEPT, AMBIT, ABSYDA, KRUCHTA, PREZBITERIUM, SKLEPIENIE.

Znajdź teraz te części kościoła w poniższej wykreślance. Nazwy ukryte są poziomo i pionowo, pisane normalnie i wopak.

SŁOWNICZEK – jeśli nie pamiętasz, czym jest:

Absyda – pomieszczenie na planie półkola, zwykle zamyka prezbiterium

Ambit – obejście dookoła prezbiterium

Kruchta – przedsionek kościoła

Nawa – przestrzeń w kościele przeznaczona dla wiernych

Prezbiterium – miejsce w świątyni dla kapłanów

Sklepienie – kamienne lub ceglane przykrycie zbudowanej przestrzeni, wygięte jak wnętrze kuli czy walca, tj. krzywolinijne

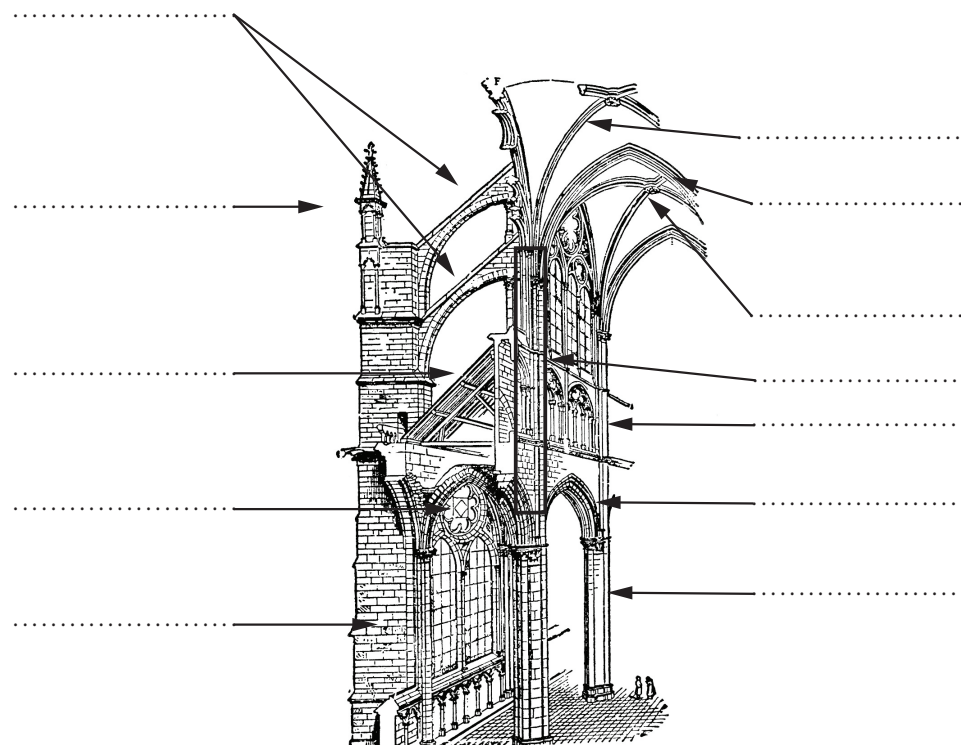
Transept – nawa poprzeczna

CIEKAWOSTKA:

Krzyż łaciński to taki krzyż, którego belka pozioma jest krótsza od belki pionowej. Natomiast krzyż grecki ma wszystkie ramiona równej długości. Nazywamy go również krzyżem równoramiennym. Taką formę nadawano wielu kościołom greko-katolickim. Zastanów się, gdzie jeszcze możesz znaleźć krzyż grecki?

6. Nadrzędną cechą stylu gotyckiego jest stosowanie charakterystycznej konstrukcji – systemu przyporowego. Znaczenie estetyczne każdego z elementów spotykało się w połowie drogi ze znaczeniem konstrukcyjnym. Zależności między tymi dwoma funkcjami nie zawsze są zauważane na pierwszy rzut oka, ich dostrzeżenie pozwala jednak najlepiej zrozumieć, czym był gotyk. Nazwij elementy wskazane na rysunku przedstawiającym typową gotycką strukturę architektoniczną. Czy umiesz wskazać, które mają znaczenie konstrukcyjne, a które tylko dekoracyjne? Konstrukcyjne zaznacz kolorem.

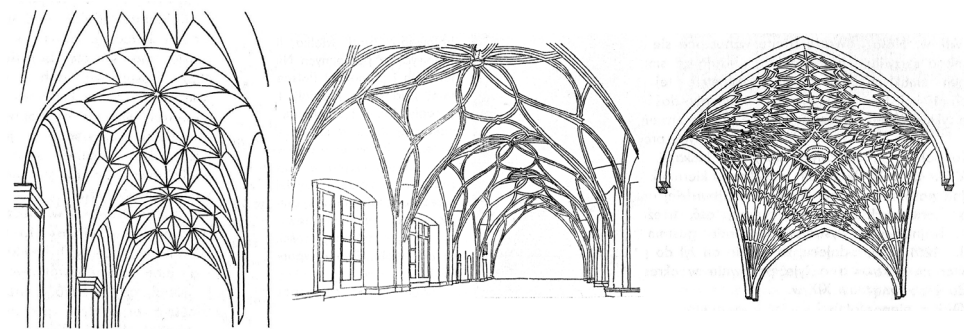
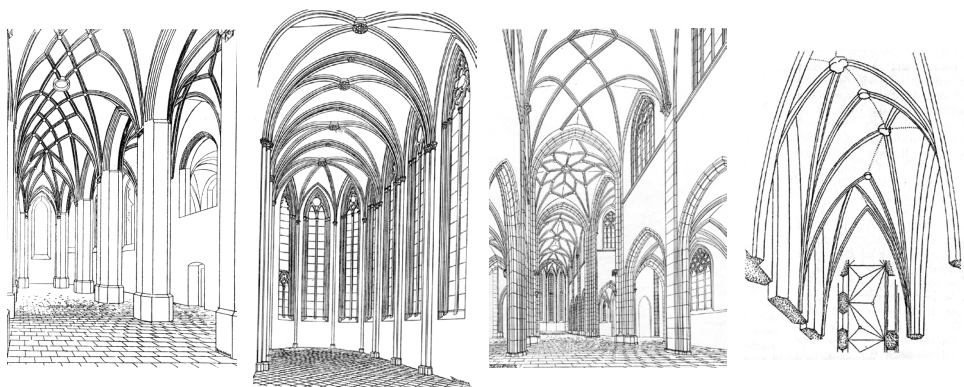

Hasła do uzupełnienia: dach pulpityowy, filar międzynawowy, gurt, łuk arkadowy, łuk przyporowy, maswerk, pinakiel, przypora, służki, triforium, zwornik, żebro

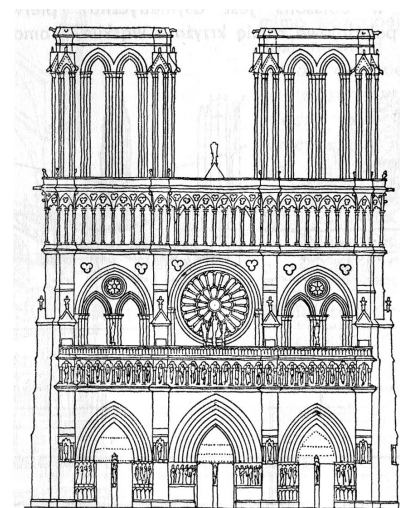
7.

System przyporowy to najbardziej typowy element architektury gotyckiej. Pozwala na całkowite odciążenie ściany, jako elementu nośnego w konstrukcji budynku. Siły ciężenia ze sklepienia, poprzez żebra i dalej słuszki, są przenoszone częściowo na filary wiązkowe, częściowo zaś są odprowadzane na zewnątrz budowli łukami przyporowymi na przypory. Doskonalenie i optymalizacja tego odkrycia konstrukcyjnego pozwoliły z czasem na rozwijanie jego estetycznego potencjału, aż do późnogotyckich sklepień krzywoliniowych, w których niektóre żebra pełniły już tylko dekoracyjną funkcję. Rozpoznaj i nazwij poniższe sklepienia.

8.

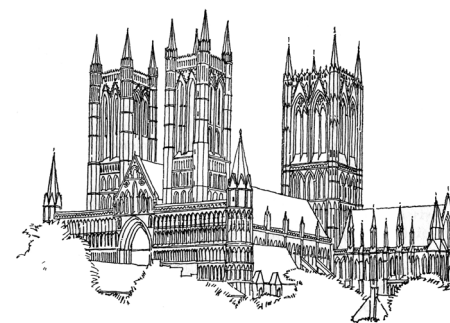
Gotyck jako jednolita formacja stylowa wykształcił się we Francji i stamtąd promieniował na całą Europę. Nie wszędzie jednak przyjął się tak samo mocno i w swej czystej formie, jaką była „katedra gotycka”. Zmieniał się pod wpływem lokalnych tradycji budowlanych i estetycznych. Przyjrzyj się ilustracjom. Porównaj typową, gotycką świątynię francuską ze świątyniami z terenów Anglii, Italii i Polski.

KATEDRA FRANCUSKA: PARYŻ, katedra Notre-Dame

- ☐ System skarpowo-przyporowy
- ☐ Fasada dwuwieżowa
- ☐ Bryła zwarta
- ☐ Strzelistość, wertykalizm
- ☐ Półkoliste prezbiterium z obejściem i wieńcem kaplic
- ☐ Transept w szerokości bryły
- ☐ Portale boczne z wejściami do ramion transeptu
- ☐ Materiał budowlany: kamień
- ☐ Bogaty detal rzeźbiarski
- ☐ Duże okna
- ☐ Prawie całkowity brak ścian

Anglia - katedra w Lincoln XIII - XIV w.

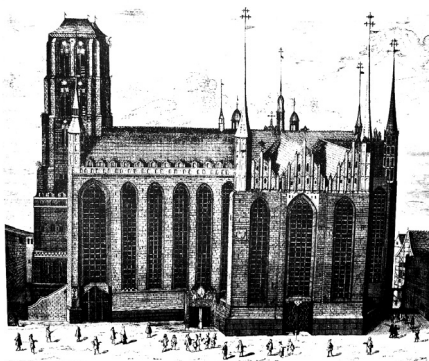
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

Włochy - Katedra Siena ok. 1300 r.

- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

Polska bazylika NMP Gdańsk ok. 1500 r.

- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

Hasła:

Fasada bezwieżowa, Fasada kurtynowa, Wieża na skrzyżowaniu naw, Bryła rozczłonkowana, Obecność kilku transeptów, Prezbiterium zamknięte prostą ścianą, Brak wieńca kaplic, Brak lub uproszczenie systemu skarpowo-przyporowego, Dekoracja mozaikowa, Ubogi detale rzeźbiarskie, Materiał budowlany: cegła, Przysadzista wieża, Prosta bryła – jak romańska bazylika, Horyzontalizm, Okna półkoliste obok ostrołukowych, Obecność litej ściany, Małe okna

Dodatkowe informacje i zdjęcia znajdziesz na: <http://www.pinterest.com/edumuzarch/>

9. Przeczytaj uważnie fragment opowiadania i uzupełnij brakujące słowa.

Po długiej podróży Rycerz Gotfryd i jego giermek Jan stanęli u stóp zamku Montfort. Zamek wydawał się nie do zdobycia. Otaczała go głęboka wypełniona wodą i wysokie mury zwieńczone Dodatkowo wjazd strzegł, a za nim masywna bramna. Strażnicy opuścili na widok pana zamku i podnieśli w bramie. Gotfryd wjechał na podzamcze. Pachołkowie pomogli zmęczonemu rycerzowi zsiść z konia. Jeden ze sług zabrał rumaka do Wieść o przybyciu Gotfryda szybko dotarła do zamkowych znajdujących się w części mieszkalnej nieopodal wysokiego, strzegącego bezpieczeństwa zamku.

Które z wymienionych elementów zamku widzisz na rysunku poniżej? Zaznacz je kolorem i podpisz.

